«Kamtarlik va halollik»

— o‘rta sinflar sinf soati ssenariysi

Tarbiya soati (sinf soati) — odob-axloq mashg‘uloti

5–8-sinf o‘quvchilari va sinf rahbarlari uchun

Davomiyligi: 45 daqiqa (1 dars soati)

Bu ssenariy o‘rta sinf rahbari olib boradigan sinf soati bo‘lib, 45 daqiqa davom etadi. Sinf burchagidagi «Topilgan hamyon» ko‘rinishi, non va mehnat qadri, xalq maqollari o‘yini va klassik hikmatlar bor.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/tarbiya-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Kamtarlik va halollik» — o‘rta sinflar sinf soati ssenariysi

MAQSAD

5–8-sinf o‘quvchilarida sinf soati orqali kamtarlik, halollik, omonatga sadoqat, non va mehnatni qadrlash fazilatlarini tarbiyalash; sinf hayotidagi kundalik misollar asosida manmanlik va isrofning oqibatlarini muhokama qilish.

ISHTIROKCHILAR

Sinf rahbari, ikki nafar navbatchi boshlovchi (sinf sardori va o‘rinbosari), ko‘rinish ijrochilari (Sarvar, Bekzod va sinfdoshning akasi Nodir aka roli), she‘r o‘qiydigan o‘quvchilar, butun sinf.

JIHOZLAR

Doskada «Kamtarlik va halollik» mavzusi, sinf stoli ustida oddiy sopol choynak va piyola, ko‘rinish uchun hamyon yoki o‘quvchi guvohnomasi solingan g‘ilof, ikki qismli maqol kartochkalari, vaziyat varaqalari.

MASHG‘ULOT REJASI

Kirish — 5 daqiqa. She‘r va kamtarlik ramzi — 6 daqiqa. «Sinf eshigida topilgan hamyon» ko‘rinishi — 11 daqiqa. Non va mehnat qadri — 6 daqiqa. Xalq maqollari o‘yini — 10 daqiqa. Yakun — 7 daqiqa. Jami: 45 daqiqa (1 dars soati).

SINF RAHBARI UCHUN ESLATMA

O‘rta sinf o‘quvchilari quruq nasihatdan ko‘ra adolat va sinfdoshlar o‘rtasidagi ishonch mavzulariga tezroq quloq soladi. Ko‘rinishdan keyin sinfdan «Siz Sarvarning o‘rnida bo‘lsangiz nima qilardingiz?» deb so‘rang. Non va isrof mavzusida esa kimningdir oilaviy holatiga tegmasdan, umumiy mehnat hurmatiga urg‘u bering.

MASHG‘ULOTNING BORISHI

(Sinf xonasi. O‘qituvchi stoli ustida choynak va piyola.)

Sinf rahbari: Assalomu alaykum, aziz o‘quvchilarim! Bugungi tarbiya soatimiz mavzusi — «Kamtarlik va halollik».

1-boshlovchi (sinf sardori): Qarang, stolimizda oddiy choynak va piyola turibdi. Ulug‘ shoirimiz Erkin Vohidov mana shu oddiy manzaradan butun bir hayot qoidasini chiqargan ekanlar. Keling, sinfdoshimizdan tinglaymiz.

1-o‘quvchi (she‘r):

Garchi shuncha mag‘rur tursa ham,
Piyolaga egilar choynak.
Shunday ekan, manmanlik nechun,
Kibru havo nimaga kerak?

Kamtarin bo‘l, hatto bir qadam
O‘tma g‘urur ostonasidan.
Piyolani inson shuning-chun
O‘par doim peshonasidan.

(Erkin Vohidov, «Kamtarlik haqida» she‘ridan)

2-boshlovchi: Choynak o‘zidan balandroq tursa ham, piyolaga egilgani uchun qadrli; o‘quvchi ham bilimi, bahosi va yutug‘i ortgani sari kamtarin bo‘lsa, sinfdoshlari orasida hurmati oshadi.

1-LAVHA. «MAKTAB YO‘LAGIDA TOPILGAN HAMYON» KO‘RINISHI

Sinf rahbari: Endi hayotiy sinov. Halollik — sinf rahbari yoki ota-ona ko‘rib turganda emas, hech kim ko‘rmay turganda ham to‘g‘ri yo‘lni tanlashdir.

(Doska oldi shartli ravishda maktab yo‘lagi. Sarvar va Bekzod darsdan chiqishmoqda. Parta yonida qora hamyon yotibdi.)

Bekzod (olib): Voy, Sarvar, qara! Kimdir hamyonini tushirib qo‘yibdi! Ichida pul ham, hujjat ham bor ekan... Hech kim ko‘rmadi!

Sarvar (jiddiy): Hech kim ko‘rmagan bo‘lsa ham, o‘zimiz ko‘rib turibmiz-ku, Bekzod! Egasi hozir xavotirlanib izlayotgandir.

Bekzod (o‘ylanib): To‘g‘ri aytasan... Lekin egasini qayerdan topamiz?

Sarvar: Mana, ichida maktab yaqinidagi ustaxonaning tashrif qog‘ozi va o‘quvchi guvohnomasi bor ekan — telefon raqami ham yozilgan! Keling, hozir navbatchi ustozga yoki ota-onamizga aytib, qo‘ng‘iroq qilamiz.

(Bir daqiqadan so‘ng Nodir aka — hujjat egasi kirib keladi.)

Nodir aka: Bolalarim, rahmat sizlarga! Hujjatlarim yo‘qoldi deb juda shoshib qolgandim. Sizlar halol ekansizlar! Mana, bu — sizlarga suyunchi...

Sarvar: Yo‘q, amaki, kerak emas! Birovning narsasini qaytarish — oddiy insoniy burch. Sog‘ bo‘ling!

(Nodir aka minnatdor bo‘lib chiqadi. Sinf qarsak chaladi.)

Sinf rahbari: Halollik va omonatga sadoqat haqida buyuk bobomiz Yusuf Xos Hojib «Qutadg‘u bilig» asarida ham «Kishining bezagi — uning to‘g‘riligi va odobidir» degan mazmunda ta‘kidlaganlar.

2-LAVHA. NON VA MEHNAT QADRI

1-boshlovchi: Halollik faqat topilgan narsani qaytarish emas — maktab mulkini asrash, non va halol mehnat qadrini bilish, isrof qilmaslik hamdir.

2-o‘quvchi (she‘r):

O‘g‘lim, nonni yerga tashlama,
Hurmati zo‘r, qadri zo‘r nonning.
Zamirida tog‘dek beqiyos
Mehnati bor bobo dehqonning.

(Uyg‘un, «Non» she‘ridan)

3-LAVHA. XALQ MAQOLLARI O‘YINI

2-boshlovchi: Endi qatorlararo o‘yin! Men xalq maqolining boshini aytaman, partalardan qo‘l ko‘tarib davomini topasiz va qisqa ma‘nosini tushuntirasiz.

— «Kamtar bo‘lsang — ...» («...kamol toparsan».)

— «Halol mehnat — ...» («...baxt kaliti» / «...mardning bezagi».)

— «Yaxshi so‘z — jon ozig‘i, ...» («...yomon so‘z — bosh qozig‘i».)

— «Omonatga ...» («...xiyonat qilinmas».)

— «Kattani hurmat qil, ...» («...kichikni izzat qil».)

4-LAVHA. YAXSHILIK NIHOLI

3-o‘quvchi (she‘r):

Yurtdoshim, bog‘ingga bir nihol qada,
Bu nihol nomini Yaxshilik ata.
Niholing yoniga bir gul ekib qo‘y,
U gulning ismini Go‘zallik deb qo‘y.

(Erkin Vohidov, «Bir nihol» she‘ridan)

YAKUN

Sinf rahbari:

Bugungi sinf soatida ko‘rdik: kamtarlik o‘quvchini kichraytirmaydi, aksincha yuksaltiradi; halollik esa qalbni xotirjam qiladi va sinfdoshlar o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlaydi.

DARSDAN KEYIN

Sinf burchagida bir hafta davomida «Topilmalar qutisi» (parta tagida qolib ketgan ruchka, daftar, ro‘molchalarni egasiga qaytarish burchagi) tashkil etilsin — kichik odatlardan katta halollik boshlanadi.